

Richardson, K., Meinhoff, U. H., Smith, J. (Ed.). (2000). Intertextuality and the discursive construction of knowledge: the case of economic understanding. *Intertextuality and the media: from genre to everyday life*. Manchester, New York: Manchester University Press.

УДК 81'37

**THEMES OF AUTHOR'S NEOLOGISMS
IN HARRY POTTER SERIES BY J. K. ROWLING
ТЕМАТИКА АВТОРСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ
У РОМАНАХ ДЖ. К. РОУЛІНГ ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА**

Марина ШЕМУДА

**Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»**

shemuda_marina@ukr.net

ORCID ID 0000-0003-3692-2982

DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2021.831-832.308-317>

One of the current issues in modern linguistics is the study of authorial neologisms, because language is considered to be a living dynamic system that is constantly evolving, changing, and the language of fiction is a rich source that serves as a basis for studying these changes. Our work is based on the definition proposed by O. O. Selivanova, according to which a neologism is a word or compound used by language in a certain period to denote a new or existing concept or in a new meaning and are perceived as such by native speakers. Neologisms belong to the passive vocabulary of the language, but over time they are assimilated by it and move to common vocabulary, losing their status as neologisms. Thus, the series of novels about Harry Potter is characterized by J. K. Rowling's terminology, which is innovative and unique, which is a feature of the author's idiosyncrasy. The aim of the article is to reveal the thematic features of the use of author's neologisms in J. K. Rowling's novels about Harry Potter. Research methods are: theoretical general scientific methods (generalization, induction and deduction); empirical-theoretical methods (analysis, synthesis, modeling, system method and classification method); method of linguistic observation and description. The analysis showed that the most productive way to create authorial neologisms in J. K. Rowling's novels about Harry Potter is word formation, because word formation is based on the principle of language economy. The themes of authorial neologisms in J. K. Rowling's novels about Harry Potter are broad, as they are used to denote everyday realities: magical objects, food and drink, currency, the names of academic disciplines at Hogwarts, holidays and games, and more. Author's neologisms are also words that denote ethnographic and mythological realities: ethnic and social communities and their representatives; deities, fairy-tale creatures. The author's neologisms in J. K. Rowling's novels about Harry Potter also include vocabulary that calls the realities of the world and nature: animals and plants, onomastic realities are anthroponyms: students, teachers, and toponyms: spells. Spells can be divided into two groups: spells in which Latin words are used; spells that use the magician's native language. Prospects for further research can be traced in the lexical-semantic and stylistic analysis of occasionalisms of the writer's works, both in individual works and in the implementation of a comprehensive analysis of the author's neologisms.

Key words: neologism, neologization, thematic direction, formation of neologisms, neologization in Harry Potter novel.

Одним із актуальних питань сучасної лінгвістики є дослідження авторських неологізмів, адже мова вважається живою динамічною системою, яка постійно розвивається,

змінюється, а мова художньої літератури є багатим джерелом, яке слугує основою для вивчення цих змін. За основу в нашій роботі взято визначення, запропоноване О. О. Селівановою, за яким неологізм – це слово чи сполука, використані мовою в певний період на позначення нового або вже наявного поняття або в новому значенні й усвідомлюються як такі носіями мови. Неологізми належать до пасивного словникового складу мови, але з часом засвоюються нею й переходять до загальноживаної лексики, утративши свій статус неологізма. Так, цикл романів про Гаррі Поттера вирізняється термінологією Дж. К. Роулінг, яка є новаторська та унікальна, що слугує особливістю ідіостилю авторки. Метою статті є виявити тематичні особливості вживання авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера. Методами дослідження є: теоретичні загальнонаукові методи (узагальнення, індукції та дедукції); емпірико-теоретичні методи (аналіз, синтез, моделювання, системний метод та метод класифікації); метод лінгвістичного спостереження та опису. Проведений аналіз засвідчив, що найпродуктивнішим способом творення авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера є словоскладання, оскільки в основі словоскладання стоїть принцип мовної економії. Тематика авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера є широкою, адже вони вживаються для позначень побутових реалій: магічні предмети, їжа та напої, грошові одиниці, назви навчальних дисциплін у Гогвортсі, свята та ігри тощо. Авторськими неологізмами є також слова, які позначають етнографічні й міфологічні реалії: етнічні і соціальні спільноти та їх представників; божества, казкові істоти. До авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера також належить лексика, що називає реалії світу і природи: тварини та рослини, ономастичні реалії – це антропоніми: студенти, викладачі, а також топоніми: закляття. Закляття умовно можна розділити на дві групи: закляття, в яких використані латинські слова; закляття, в яких використана рідна мова чарівника. Перспективи подальших досліджень простежуються у лексико-семантичному та стилістичному аналізі okazіоналізмів творів письменниці, як в окремо взятих творах, так і у здійсненні комплексного аналізу авторських неологізмів Дж. К. Роулінг.

Ключові слова: неологізм, неологізація, тематичне спрямування, утворення неологізмів, неологізація в романах про Гаррі Поттера.

Вступ. Словниковий склад англійської мови, як і інших мов, постійно розвивається. Поява нових умов існування людини, нові стосунки між мовцями, нові галузі знань та концепції зумовлюють відповідні зміни у мові, які б відображали навколишню реальність та внутрішній світ мовця. Таким чином, з'являються нові слова, які називаються неологізмами й інтерпретуються як лексичні відповідники до змінених комунікативних умов.

Одним із актуальних питань сучасної лінгвістики є дослідження авторських неологізмів, адже мова вважається живою динамічною системою, яка постійно розвивається, змінюється, а мова художньої літератури є багатим джерелом, яке слугує основою для вивчення цих змін. Характерною особливістю лексики жанру фентезі є яскрава образність та експресивність, а також наявність великої кількості новоутворених слів.

Так, цикл романів про Гаррі Поттера привертає увагу багатьох дослідників своєю неординарністю, оскільки термінологія Дж. Роулінг «новаторська й унікальна. Авторка збагатила англійську мову...і продемонструвала креативність у сфері термінотворення» (Винарчик, 2009, с. 157).

Динамічні інноваційні процеси в мові зумовлюють увагу вчених до питань неологізмів та індивідуально-авторського словотворення. Дослідженням

проблем, пов'язаних із вивченням неологізмів присвячено праці І. П. Андрусак, І. Г. Дегтяр, М. О. Жулінська, В. І. Заботкіна, Ю. А. Зацний, О. А. Стишов та ін. Індивідуально-авторські неологізми є також предметом найкових розвідок Р. А. Кисельової. Дослідженням творчості саме Дж. К. Роулінг займалися О. В. Винарчик, Дзивиш Марцин, О. С. Солодова, І. В. Шпак.

Незважаючи на підвищений інтерес до вивчення авторських неологізмів, досі залишаються дискусійними такі питання, як склад неологізмів, специфіка їх використання певними авторами, що зумовило вибір теми дослідження «Тематика авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера».

Метою статті є виявити тематику авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера.

Завдання: уточнити сутність поняття «неологізм» у лінгвістичній теорії; охарактеризувати індивідуально-авторське словотворення у романах Дж. К. Роулінг; виявити та проаналізувати особливості структури та тематики неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера.

Методами дослідження є: *теоретичні загальнонаукові методи* (узагальнення, індукції та дедукції) – для створення теоретичних узагальнень та формулювань закономірностей досліджуваних явищ, поясненні відкритих явищ, встановленні закономірних зв'язків між явищами; *емпірико-теоретичні методи* (аналіз, синтез, моделювання, системний метод та метод класифікації) – для обробки наукових матеріалів, порівняння, поєднання та систематизації отриманих знань; *метод лінгвістичного спостереження та опису* – для виділення одиниць аналізу, вивчення мовних засобів щодо їх ролі у формуванні й вираженні думок.

Результати та обговорення. Розвиток мови зумовлює появу великої кількості нових слів, що зумовило створення нової сфери лексикології – неології – науки, яка вивчає неологізми. Нова лексична одиниця проходить кілька етапів: прийняття її в суспільстві та закріплення її в мові. Потрібно немало часу, аби нові слова міцно закріпилися в мові, а їх вживання було зрозуміле кожному.

Варто зазначити, що в науковій літературі використовують різні терміни для позначення лексичних одиниць, які є результатом процесу індивідуально-авторської мовотворчості: *оказіональне слово, одноразовий неологізм, авторський неологізм, поетичний неологізм, авторський новотвір, художній неологізм, мовленнєвий новотвір, індивідуальний новотвір, індивідуально-авторський новотвір, слово-метеор, слово-саморобка, слово-беззаконник, слово-експромт, егологізм, індивідуалізм* тощо.

Незважаючи на поширений інтерес до вивчення неологізмів, у сучасній науці про мову не існує точного визначення поняття «неологізм». Під неологізмом розуміють «слово чи зворот, створений для номінації предмета чи для вираження нового поняття» (Селіванова, 2006, с. 201); лінгвістичну інновацію; індивідуальну лексичну одиницю; нову лексичну єдність у сукупності своєї форми та значення або зовсім нове значення певної лексичної одиниці, яке додається до вже наявного, але яке не є зафіксованим у словниках, що виникає за дія акту комунікації і сприймається як нове протягом певного періоду часу.

За способом творення авторські неологізми поділяються на лексичні (створяться з наявного в мові матеріалу властивими для даної мови словотвірними способами) й семантичні (нові значення, що з'являються в словах, уже наявних у мові). За класифікацією Н. Г. Бабенко існують не лише лексичні й семантичні неологізми, а й фонетичні, граматичні (морфологічні), фразеологічні й графічні неологізми.

Неологізми поділяються на загальнономовні та індивідуально-авторські, останні поширені в художній літературі і становлять окрему групу. Як правило, авторські неологізми рідко входять до загальноновживаної лексики і доречні лише в окремих текстах, але деякі авторські неологізми все ж ввійшли до літературної мови. Індивідуальні неологізми також часто використовуються в публіцистиці.

У статті нами була здійснена спроба проаналізувати тематику авторських неологізмів в романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера. Виявлено, що авторські неологізми в романах про Гаррі Поттера вживаються для позначення побутових реалій: магичні предмети *The Mirror of Erised, Time-turner, Horcruxes, Remembrall, Floo powder, Pensieve, Portkey*; їжа та напої (*Polyjuice potion, Butterbeer, Nosebleed Nougat, Puking Pastilles, Fainting Fancies*); грошові одиниці (*Galleon, Knuts, Sickle*); види навчальних дисциплін у Гогвортсі (*Transfiguration, Defence Against the Dark Arts, Potion, History of Magic, Care of Magical Creatures, Herbology, Arithmancy, Muggle Studies*); екзамени (*OWLs, N.E.W.T.*); спортивні ігри (*Quidditch, Snitch*) тощо. У процесі аналізу тематичного спрямування авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера виявлено, що частовживаними є неологізми, що позначають магичні предмети: *The Mirror of Erised* (дзеркало Яцрес), *Time-turner* (часоворот), *Horcruxes* (горокракси), *Remembrall* (нагадайко), *Floo powder* (літаючий порошок), *Pensieve* (сито спогадів або вир пам'яті), *Portkey* (летиключ).

Наприклад, *the Mirror of Erised* (дзеркало Яцрес) – магичне дзеркало, яке випадково знайшов Гаррі Поттер в одному з порожніх класів Гогвортсу. Головна відмінність Дзеркала Яцрес від звичайних дзеркал полягає в тому, що показує воно не того, хто в нього дивиться, а його «найглибші і найвідчайдушніші бажання серця».

The Mirror of Erised is a very old device. Nobody knows who created it, or how it came to be at Hogwarts School (Rowling J. K., p. 423).

У третій книзі Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер і в'язень Азкабану» магичний предмет – часоворот використовувала Герміона, щоб відвідувати уроки, які були призначені на один і той же час. *Time-turner* (часоворот) – чарівний предмет, який дозволяє повернутися у недалеке минуле. Проте він не може кардинально вплинути на хід подій, повернути життя померлій людині, але може зробити можливе реальним.

Even the use of the very limited amount of Time-Turners at the Ministry's disposal is hedged around with hundreds of laws. While not as potentially dangerous as skipping five centuries, the re-use of a single hour can still have dramatic consequences and ... (Rowling J. K., p. 265).

Horcruxes (горокракси) – спеціальні магичні предмети світу Гаррі Поттера. Вони створюються за допомогою чорної магії і служать для зберігання частинки душі окремо від хазяїна. Для того щоб створити горокракс потрібно скоїти

вбивство. Авторський неологізм *Horcrux* утворений з наступних частин: перша частина неологізму має значення «страх»: від англ. *horror* чи лат. *horere* («боятися») та другої частини слова лат. *Cruх*, що означає «хрест».

Albus Dumbledore: Yes, I think so. Without his Horcruxes, Voldemort will be a mortal man with a maimed and diminished soul (Rowling J. K., p. 89).

Remembrall (нагадайко) – це велика скляна куля з мармуром, який містить дим, який стає червоним, коли його власник щось забув.

It's a Remembrall!' he explained. 'Gran knows I forget things – this tells you if there's something you've forgotten to do... (Rowling J. K., p. 254).

Howler (ревун) – особливий магичний лист, який неможливо проігнорувати: якщо протягом двох-трьох хвилин отриманий червоний конверт не буде розкритий, він вибухне і зміст послання буде доведено до відома всіх оточуючих громоподібним голосом.

Aunt Petunia seems to act as if she was compelled to keep Harry at her home after listening to the Howler, but what would compel her to keep him there? (Rowling J. K., p. 115).

Floo powder (літаючий порошок) – спеціальний порошок, що використовується для пересування між камінами, які в будинках чарівників об'єднані в єдину мережу. Винайдений відьмою Ігнатією Уїлдсміт.

Floo powder was invented by Ignatia Wildsmith in the thirteenth century. Its manufacture is strictly controlled. The only licensed producer in Britain is Floo-Pow, a company whose Headquarters is in Diagon Alley, and who never answer their front door (Rowling J. K., p. 721).

No shortage of Floo powder has ever been reported, nor does anybody know anyone who makes it. Its price has remained constant for one hundred years: two Sickles a scoop. Every wizard household carries a stock of Floo powder, usually conveniently located in a box or vase on the mantelpiece (Rowling J. K., p. 662).

Portkey (летиключ) – предмет для перенесення чарівників з певного місця в якесь інше в заздалегідь визначений час. Для того, щоб створити летиключ, слід навести паличку на предмет і вимовити закляття «Портус!».

Almost any inanimate object can be turned into a Portkey. Once bewitched, the object will transport anyone who grasps it to a pre-arranged destination. A Portkey may also be enchanted to transport the grasper (or graspers) only at a given time. In this way, the arrivals and departures of great numbers of witches and wizards can be staggered, enabling such events such as the Quidditch World Cup to take place with few security breaches (Rowling J. K., p. 627).

Аналізуючи тематичне спрямування авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера виявлено, що неологізми також вживаються для позначення їжі та напоїв: *Polyjuice potion* (багатозільна настійка), *Butterbeer* (вершкове пиво), *Nosebleed Nougat* (кровопролитні цукерки), *Puking Pastilles* (батончики-блювончики), *Fainting Fancies* (завиванці-зомліванці, обморочні горішки).

Polyjuice potion (багатозільна настійка) – це зілля, яке перетворює того, хто його випив, на людину, частинки тіла якої добавлені у неї. Вперше згадувалась у

книзі «Гаррі Поттер і Таємна кімната», де Гаррі Поттер, Герміона Грейнджер і Рон Візлі зробили її, щоб пробратись у слизеринську вітальню.

The Polyjuice Potion, which is a complex and time-consuming concoction, is best left to highly skilled witches and wizards. It enables the consumer to assume the physical appearance of another person, as long as they have first procured part of that individual's body to add to the brew (Rowling J. K., p. 115).

Butterbeer (вершкове пиво) є авторським неологізмом, напій, який Дж. К. Роулінг вважає за смаком нагадує іриски. Це улюблений коктейль Гаррі Поттера, що складається з морозива, молока та масла. Завдяки стійкій пінні та жовто-мутному кольору зовнішнім виглядом схожий на деякі сорти справжнього пива.

Why don't we go and have a butterbeer in the Three Broomsticks, it's a bit cold, isn't it? (Rowling J. K., p. 513).

Nosebleed Nougat (кровопролитні цукерки або пампушечки-зносаюшечки) – маленькі льодяники малинового кольору. У того, хто з'їдає подібну цукерку, починається носова кровотеча для зупинки якої потрібно з'їсти іншу цукерку, яка зупинить цей процес.

You can have a bit of Nosebleed Nougat cheap if you like (Rowling J. K., p. 525).

Puking Pastilles (батончики-блювончики) – складаються з двох різнокольорових половинок. Одна половина батончика помаранчева (блювота), а друга – червона (антиблювота). Хто відкусить одну половину починає блювати, для зупинки процесу потрібно проковтнути іншу половину цукерки.

They're double-ended, colour-coded chews. If you eat the orange half of the Puking Pastilles, you throw up. Moment you've been rushed out of the lesson for the hospital wing, you swallow the purple half (Rowling J. K., p. 682).

Fainting Fancies (завиванці-зомліванці, обморочні горішки) – той хто з'їсть це втрачає свідомість.

In September 1995, Fred and George Weasley had her test out their Fainting Fancies, along with several other Gryffindor first years. Hermione Granger, unable ... (Rowling J. K., p. 92).

Sugar quills (цукрове перо) – чарівні солодощі, льодяники, зроблені у вигляді пера, всередині якого знаходиться стержень, якими можна писати. З третього курсу учні починають відвідувати Гогсмід і купують там цукрові пера серед інших солодощів.

It's this sweetshop,' said Ron, a dreamy look coming over his face, 'where they've got everything... Pepper Imps – they make you smoke at the mouth – and great fat Chocoballs full of strawberry mousse and clotted cream, and really excellent sugar quills, which you can suck in class and just look like you're thinking what to write next (Rowling J. K., p. 77).

Аналізуючи тематичне спрямування авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера виявлено, що неологізми також вживаються автором для позначення грошових одиниць: *Galleon, Knuts, Sickle*. Чарівна валюта Об'єднаного Королівства складається з трьох різних монет, у порядку зменшення вартості вони: Галеон, Сіркль і Кнут. Вони – золоті, срібні та бронзові відповідно.

Seventeen silver Sickles to a Galleon and twenty – nine Knuts to a Sickle (Rowling J. K., p. 581).

Виявлено, що авторськими неологізмами у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера є назви навчальних дисциплін у Гогвортсі: *Transfiguration, Defence Against the Dark Arts, Potion, History of Magic, Herbology, Arithmancy, Care of Magical Creatures, Muggle Studies etc.*

Transfiguration (трансфігурація) – дисципліна, метою якої є вивчення як перетворювати одні речі в інші для чого потрібна чарівна паличка та знання певної формули. Можливе перетворення як цілих предметів, так і їх частин.

..., *I'm particularly interested in Transfiguration, you know, turning something into something else, of course, it's supposed to be very difficult... (Rowling J. K., p. 423).*

Defence Against the Dark Arts – дисципліна «Захист від темних мистецтв» допомагає здобувачам освіти захистити себе від темних чар.

The class everyone had really been looking forward to was Defence Against the Dark Arts, but Quirrell's lessons turned out to be a bit of a joke (Rowling J. K., p. 176).

Виявлено, що авторськими неологізмами у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера є назви екзаменів: *OWLs, N.E.W.T.*

OWLs (Ordinary Wizarding Levels). Стандарти навчання чарівництву – іспит, який обов'язково здають всі учні в кінці 5 курсу з усіх досліджуваних предметів.

Ordinary. Wizarding. Level. Examinations. O.W.L.s. More commonly known as 'Owls' (Rowling J. K., p. 127).

Іспит *OWL* оцінюється позитивними оцінками: *O = Outstanding* (П – чудово), *E = Exceeds Expectations* (В – вище очікуваного), *A = Acceptable* (У – задовільно). Негативними оцінками є: *P = Poor* (С – слабо), *D = Dreadful* (О – огидно), *T = Troll* (Т – троль /тупий як троль). В англійській мові позитивні оцінки позначені голосними, негативні – приголосними.

Для продовження занять з певного предмету необхідно отримати за іспит з оцінку не нижче «У», хоча деякі викладачі вимагають «В» (наприклад, професор Макгонегел) і навіть «П» (професор Снейп). Складання *OWL* достатньо для того, щоб чарівник вважався освіченим і покинув Гогвортс. Складання даного іспиту відповідає отриманню неповної середньої освіти.

N.E.W.T.s (Nastily Exhausting Wizarding Tests) – це іспит, який складають чарівники і відьми Хогвартської школи чарівництва сьомого року навчання, щоб допомогти їм визначитися з кар'єрою після закінчення школи.

When they arrived in the corridor they saw that there were only a dozen people progressing to N.E.W.T. level (Rowling J. K., p. 128).

У процесі аналізу тематичного спрямування авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера виявлено, що авторські неологізми вживаються на позначення спортивних ігор: *Quidditch, Snitch*.

Так, наприклад, вигадана спортивна гра, у яку грають персонажі книги Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера літаючи на мітлах *Quidditch* є найпопулярнішою грою серед чарівників та відьом.

Quidditch has been played in the wizarding world for almost 1,000 years. The Quidditch World Cup has been played every four years, more or less, since 1473 (Rowling J. K., p. 59).

Проаналізувавши тематичне спрямування авторських неологізмів в романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера, можна стверджувати, що авторські неологізми вживаються для позначення лексики, що називає етнічні і соціальні спільноти, а також їх представників (*Animagi, Muggle, Squib*); божества, казкові істоти (*Dementors*).

Animagi (анімаг (від *animal* тварина та *magic* магія) – чарівник, який маючи бажання може перетворюватися на тварину. Це не вроджена здатність, а та, якої можна навчитися.

We all know about the intricate art of the Animagi; the power to turn into a particular animal at will. But there's far more to it than meets the eye, just like the Animagi themselves. How much do you really know about them? (Rowling J. K., p. 115).

Dementors (дементори) є сліпими істотами, які харчуються людськими, здебільшого світлими, емоціями і страшені тим, що висмоктують щастя і радість з усього живого.

Dementors are among the foulest creatures that walk this earth. They infest the darkest, filthiest places, they glory in decay and despair, they drain peace, hope, and happiness out of the air around them... (Rowling J. K., p. 54).

У романі Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер і келих вогню» нами виявлений такий авторський неологізм як *dementors' kiss*. Отримавши такий поцілунок, людина перестає існувати як розумна істота.

Аналізуючи тематичне спрямування авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера виявлено, що до неологізмів належить лексика, що називає реалії світу і природи: тварини (*Erumpent, Acromantula*); рослини (*Devil's Snare, Whomping Willow, Alihotsy, Hyena tree, Wiggentree*).

Так, авторський неологізм *erumpent* (різкопроривець/ громамонт) – у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера є магичною, великою сірою африканською твариною, яка важить до тонни і володіє надзвичайною силою. Ріг такої тварини пронизує все, від шкіри до металу, і містить речовину, яка, потрапивши в тіло жертви, вибухає. Роги, хвости і вибухаючі речовини громамонтів використовуються для приготування зілля.

The Erumpent is a large grey African beast of great power. Weighing up to a tonne, the Erumpent may be mistaken for a rhinoceros at a distance. It has a thick hide that repels most charms and curses, a large, sharp horn upon its nose and a long, rope-like tail. Erumpents give birth to only one calf at a time (Rowling J. K., p. 85).

Devil's Snare (пастка диявола) – це надзвичайно небезпечна рослина, яка завойовує чарівників, коли її зачепити. Вона душить тих, хто наближається до неї, загорнувши їх у свої вузлики. Можливо, це магичний варіант рослини Венерині мухоловки, яка захоплює комах для їжі.

Devil's Snare, Devil's Snare. It's deadly fun, but will sulk in the sun! (Rowling p. 115).

Проаналізувавши тематичне спрямування авторських неологізмів в романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера, можна стверджувати, що авторські неологізми вживаються для позначення лексики, що називає ономастичні реалії – це антропоніми: студенти (*Hermione Granger, Ronald Bilius Weasley, Neville Longbottom, Draco Malfoy, Gregory Goyle*), викладачі (*Severus Snape, Alastor "Mad-Eye" Moody, Rubeus Hagrid, Sybill Trelawney*), а також топоніми:

закляття (*Avada Kedavra, Cruciatus, Alohomora, Ridikulus, Expecto Patronum, Expelliarmus, Stupefy* etc).

Варто зазначити, що авторські неологізми вживаються для позначення лексики, що називає такі ономастичні реалії як закляття: *Avada Kedavra, Cruciatus, Alohomora, Ridikulus, Expecto Patronum, Expelliarmus, Stupefy*.

Закляття умовно можна розділити на дві групи: закляття, в яких використані латинські слова (*Cruciatus, Alohomora, Expecto Patronum, Expelliarmus*); закляття, в яких використана рідна мова чарівника (*Stupefy*).

The Cruciatus, Imperius and Avada Kedavra Curses were not made unforgivable until 1717 (Rowling J. K., p. 79).

Avada Kedavra – вбивче закляття смерті, яке є одним з трьох, які офіційно заборонені Міністерством магії. Єдиний, хто вижив після його застосування – Гаррі Поттер. Застосування Авади Кедаври на будь-якому живому створінні карається довічним ув'язненням в Азкабані, саме тому мало хто наважується використовувати його.

Avada Kedavra's a curse that needs a powerful bit of magic behind it – you could all get your wands out and point them at me and say the words, and I doubt I'd get so much as a nosebleed (Rowling J. K., p. 143).

Висновки. Проаналізувавши тематичне спрямування авторських неологізмів у романах Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера, можна стверджувати, що авторські неологізми вживаються для позначень побутових реалій: магичні предмети, їжа та напої, грошові одиниці, назви навчальних дисциплін у Гогвортсі, свята та ігри тощо. Авторськими неологізмами є також слова, які позначають етнографічні й міфологічні реалії: етнічні і соціальні спільноти та їх представників, божества, казкові істоти, а також лексика, що називає реалії світу і природи. Авторськими неологізмами є лексика, що називає ономастичні реалії – це антропоніми: студенти, викладачі, а також топоніми: закляття. Перспективи подальших досліджень простежуються у лексико-семантичному та стилістичному аналізі окаяніалізмів творів письменниці, як в окремо взятих творах, так і у здійсненні комплексного аналізу авторських неологізмів Дж. К. Роулінг.

Список літератури

Андрусак І. П. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2003. 20 с.

Винарчик О. В. «Магічна» термінологія «Гаррі Поттера» у творчості Джоан Кетлін Роулінг. *Актуальні проблеми сучасної термінології* : зб. наук. пр. Дрогобич, 2009. С. 156–159.

Дзивиш Марцин. Названия волшебных предметов в мире Гарри Поттера на материале переводов повестей Джоан Роулинг на польский и русский языки. *Мова і культура*. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. Т. 2. Вип. 15. С. 346–350.

Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. 2006. 716 с.
Prené E. Word Formation Processes of Neologisms in the Harry Potter Books. Linnæus University. School of Language and Literature, 2012. Independent thesis Basic level (degree of Bachelor). 28 p.

Rowling J. K. Harry Potter and the Philosopher's Stone. London : Bloomsbury, 1997. 223 p.

Rowling J. K. Harry Potter and the Chamber of Secrets. London : Bloomsbury, 1998. 251 p.

Rowling J. K. Harry Potter and the Prisoner of Azkaban. London : Bloomsbury, 1999. 317 p.

Rowling J. K. Harry Potter and the Goblet of Fire. London : Bloomsbury, 2000. 636 p.

Rowling J. K. Harry Potter and the Order of the Phoenix. London : Bloomsbury, 2010. 956 p.

Rowling, J. K. Harry Potter and the Half-Blood Prince. London : Bloomsbury, 2010. 768 p.

Rowling, J. K. Harry Potter and the Deathly Hallows. London : Bloomsbury, 2010. 831 p.

Webster's third new international dictionary of the English language. Chicago : Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 2. 6798 p.

Whited A. (ed.) *The Ivory Tower and Harry Potter: perspectives on a literary phenomenon* / Lanna A. Columbia; London : University of Missouri Press, 2002. 408 p.

References

Andrusiak, I. P. (2003). *Anhliiski neolohizmy kintsia XX stolittia yak skladova movnoi kartyny svitu* [English neologisms of the late twentieth century as part of the linguistic picture of the world], avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.04. Kyiv.

Vynarchyk, O. V. (2009). «Mahichna» terminolohiia «Harri Pottera» u tvorchosti Dzhoan Ketlin Roulinh, [“Magical” terminology “Harry Potter” in the works of Joan Katherine Rowling]. *Aktualni problemy suchasnoi terminolohii: zb. nauk. pr.* Drohobych, 156–159.

Dzyvysh, Martsyn. (2012). Nazvanyia volshebnykh predmetov v myre Harry Pottera na materyale perevodov povestei Dzhoan Roulynh na polskyi y ruskyi yazyky, [The names of magical objects in the world of Harry Potter based on translations of J.K. Rowling's stories into Polish and Russian]. *Mova i kultura*. Kyiv: Vydavnychiy dim Dmytra Buraho, T. 2, Vyp. 15, 346–350.

Selivanova, O. (2006). *Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia* [Modern linguistics: terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia.

Prené, E. (2012). *Word Formation Processes of Neologisms in the Harry Potter Books*. Linnæus University. School of Language and Literature, Independent thesis Basic level (degree of Bachelor).

Rowling, J. K. (1997). *Harry Potter and the Philosophers Stone*. London: Bloomsbury.

Rowling, J. K. (1998). *Harry Potter and the Chamber of Secrets*. London: Bloomsbury.

Rowling, J. K. (1999). *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*. London: Bloomsbury.

Rowling, J. K. (2000). *Harry Potter and the Goblet of Fire*. London: Bloomsbury.

Rowling, J. K. (2010). *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. London: Bloomsbury.

Rowling, J. K. (2010). *Harry Potter and the Half-Blood Prince*. London: Bloomsbury.

Rowling, J. K. (2010). *Harry Potter and the Deathly Hallows*. London: Bloomsbury.

Websters third new international dictionary of the English language (1993). Chicago: Encyclopedia Britannica, Vol. 2.

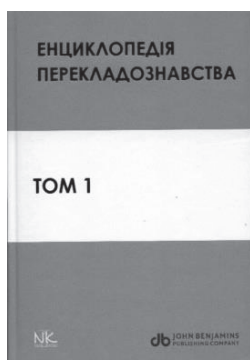
Whited, A. (ed.) (2002). *The Ivory Tower and Harry Potter: perspectives on a literary phenomenon* / Lanna A. Columbia; London: University of Missouri Press.

РЕЦЕНЗІЯ

на книгу „Енциклопедія перекладознавства / пер. з англ.,
за ред. О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого.
Том 1. Вінниця : Нова книга, 2020. 552 с.”

Василь БЯЛИК

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Головною подією 2020 року в українському перекладознавстві, безперечно, можна вважати видання перекладу першого тому «Енциклопедії перекладознавства», створеного колективом викладачів українських університетів за редакцією О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого та за сприяння видавництва Нова книга у м. Вінниця.

Оригінал, чотиритомник *Handbook of Translation Studies*, опублікований в одному з найвідоміших і найпрестижніших видавництв наукової літератури «Бенджамінз», вважається засадничою працею у галузі науки про переклад у світі. Долучення української